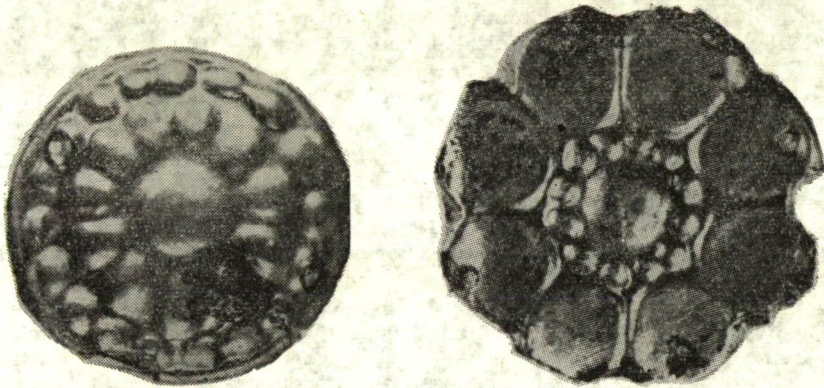

úgy képzelték el a magyar—szláv kapcsolatokat, mintha a honfoglalók nők nélkül érkeztek volna az új hazába, s feleséget az itt talált szláv lakosságból választottak. Az embertani kutatás azóta bebizonyította e nézet tarthatatlanságát.) A lovastemetkezések rangjelző szerepéről fennebb esett szó. Az előbb a magyarokat meghatározóként felsorolt tárgyak mindegyikéről régészeink részletes elemzésekben mutatták ki, hogy azok csak a vezető-, illetve középréteg (annak is talán csak egy része) temetkezéseiben fordulnak elő. Még egy példát sorolnék ide, a magam ásatási gyakorlatából. Az egykori Zaránd megye területére eső, ma Szabadkígyós (Békés m.) határában levő dombon egy 19 síros, a X. század közepére keltezhető temetőt tártam fel. Senki nem vádolhat nemzeti elfogultsággal, azért hogy az ide temetkező népességet magyarnak határoztam meg (lovastemetkezések, préselt ezüst ruhadíszek, íjászfelszerelések stb. jellemzik a leletanyagot). Ugyanakkor voltak a sírokból a határainkon túl bjelobrdóinak, szláv eredetűnek tartott tárgyak is (sima bronz karperecek, több százból sodort nyakperecek, hajkarikák stb.). A bjelobrdói kultúra kezdetét a X. század közepére, második felére szokták tenni. Ha az valóban szláv alapú lett volna, hogyan lehetséges, hogy a tárgyaló régészeti műveltség jellemző darabjai néhány évtizeddel korábban, vitathatatlanul magyar környezetben jelentkeznek?

HONFOGLALÁS KORI PRÉSELT RUHADÍSZEK KÉTSZERES NAGYÍTÁSBAN,
A BÉKÉS MEGYEI SZABADKÍGYÓSRÓL

A bjelobrdói kultúra eredetében a hazai és külföldi kutatás egyaránt a figyelmét csak a Kárpát-medencére fordította. Ez a vizsgálati módszer eredményezte, hogy mind ez ideig a magyarok és *egy* szláv népek (horvátok, szlovének, szerbek, szlovákok) kapcsolatairól volt szó. A kutatási irány ilyen alakulását az okozta, hogy a bjelobrdói kultúrához kapcsolt (illetve kapcsolható) temetők és szórványleletek súlypontja a honfoglalás kori Magyarország területére esett, míg a szomszéd népek lakhelyeiről csak szórványosan kerültek elő ilyen leletek.

Igen valószínű, hogy itt egy tudományos optikai csalódással van dolgunk, melyet a kutatás egyenletlensége okozott. A Kárpát-medence középső területei régészetileg viszonylag jól átvizsgáltak vehetők. Szakmánk elődei és lelkes amatőrök az avar és magyar sírok ezreit bontották ki. Legtöbbjük munkája ma sok kritikával illelhető, de a régészetnek így is értékesebb, mint hogy egyes tájakon egész megyék maradnak „fehér foltként”. Csehszlovákiában csak negyedszázada indult meg a koraközépkor céltudatos, ma kitűnően vezetett kutatása. Tőlünk délre és keletre — a kérdéses korszakban — még mindig csak egy-két helyen folyik rendszeres feltárás. Ezért